

Kloof tussen school en nieuwkomers **overbruggen**

TEKST: LUCY BEKER EN BEELD: NATIONALE BEELDBANK

Nieuwkomersgezinnen op weg helpen en betrekken bij de school van hun kind: dat is het doel van een nieuw schoolmaatjes-project, waarmee een geslaagde pilot is gedraaid op twee basisscholen in Leidschendam-Voorburg. Nu krijgen meer scholen de kans zo'n project te starten om de kloof tussen school en nieuwkomers te overbruggen.

Dit landelijke project voor de versterking van de ouderbetrokkenheid van vluchtelingengezinnen krijgt de naam ONSI, wat staat voor Ouders-Nieuwkomers-School. Het houdt in dat er vrijwilligers worden gekoppeld aan vluchtelingengezinnen om hen te ondersteunen bij de contacten met school. Dat werkt. Op de scholen waar de pilot heeft gedraaid, waaronder openbare basisschool De Wegwijzer in Leidschendam, kregen de

leerkrachten meer contact met de ouders, toonden de ouders meer belangstelling voor het schoolwerk van hun kinderen en voelden de kinderen zich aangemoedigd om beter te presteren.

Gescheiden werelden

Overall in het land zitten inmiddels kinderen van statushouders op school. Ze zijn vooral afkomstig uit Syrië en Eritrea. Ouders uit die landen kennen het Nederlandse onderwijsstelsel niet en ze zijn vaak gewend dat school en thuis gescheiden werelden zijn. Er is dus niet alleen een taalbarrière tussen school en ouders, maar er zijn ook cultuurverschillen. Dat maakt dat er een brede kloof is tussen de Nederlandse school en het vluchtelingengezin.

'Het goede nieuws is dat die kloof te overbruggen is als vrijwilligers een persoonlijke

band opbouwen met zo'n nieuwkomersgezin', zegt Harriet Marseille van Ouderbetrokkenheid-PLUS, de initiatiefnemer van het project. Marseille begeleidde de pilot in Leidschendam-Voorburg en is coördinator van de tweede pilot, die deze maand op twee openbare basisscholen in Den Haag van start gaat. Bovendien is ze het eerste jaar zelf actief geweest als schoolmaatje. Zo werden de vrijwilligers nog genoemd tijdens de pilots; bij de opvolgende ONSI-projecten heten ze bruggenbouwers.

Uit eigen ervaring kan Marseille dus vertellen hoe snel er een band ontstaat tussen het gezin en de vrijwilliger, die in principe een jaar lang elke week bij het gezin thuis over de vloer komt. 'Ook al is communicatie in het begin lastig, omdat de statushouders nog nauwelijks Nederlands spreken, toch krijg je snel hun vertrouwen als ze je elke week zien. En je komt een heel eind met gebaren of een filmpje op je telefoon.'

'Vrijwilligers bouwen snel een vertrouwensband op'

Ouderavond

Een belangrijke taak van de ONSI-vrijwilliger is opletten of de communicatie van de school door de ouders wordt begrepen. 'Meestal begint je als nieuwe bruggenbouwer heel praktisch: het kind helpen met huiswerk of een spelletje doen. Het komt ook voor dat je het gezin eens bij een ander probleem helpt, bijvoorbeeld een brief van de gemeente lezen of de weg wijzen naar de bibliotheek', zegt Marseille. 'Verder maak je de ouders attent op de berichten die de school stuurt. Is er een gesprek met de leerkracht of een ouderavond, dan ga je daar met de ouders op de juiste tijd naar toe. Dat is voor de school heel prettig, want die merken dat statushouders vaak niet reageren op mails of telefoontjes en niet altijd op afspraken komen. En als ze wel komen, houden ze zich vaak aan de tijd die in de brief stond. Dat is geen onwil, want ook deze ouders zijn geïnteresseerd in de ontwikkeling van hun kinderen, maar ze weten niet dat te laat komen hier in Nederland betekent dat je beurt voorbij is. Het zijn allemaal dingen waarbij je als vrijwilliger heel veel kan betekenen.'

Tijdens de pilot bleek het grote effect van deze aanpak. Marseille: 'Er was bijvoorbeeld een vader die nauwelijks iets zei in gesprekken met de leerkracht op school. Hij zag er een beetje stuurs uit en er kwam weinig reactie. Totdat het schoolmaatje meeging naar een gesprek met de leerkracht en vertelde hoe warm en hartelijk de sfeer in dat gezin was. Daarmee brak hij het ijs: ineens ontstond er een geanimeerd gesprek, de vader ontspande, en vanaf dat moment was er

veel meer contact tussen vader en school'. Ook mooi om te zien is dat de band tussen de gezinnen en de vrijwilligers tijdens de pilot zo sterk werd, dat de meeste schoolmaatjes na afloop van het project persoonlijk betrokken willen blijven bij 'hun' gezin. 'Ja, ik ook', zegt Marseille. 'Je krijgt zoveel terug van deze mensen, dit contact verrijkt je leven'.

Ja, een gids!

Op de openbare Jan Ligthartschool in Den Haag, waar deze maand de tweede pilot van start is gegaan, zijn de verwachtingen hooggespannen. Trees Steeghs, de beleidsmedewerker die erbij betrokken is, startte het project door de vluchtelinggezinnen te vragen of ze hieraan mee willen doen. 'De reacties waren heel positief. Eén moeder riep zelfs helemaal blij: 'Ja, een gids!' Dat wilde ze wel'.

Steeghs verwacht dat de school door de inzet van de vrijwilligers veel sneller contact krijgt met de ouders. 'We hebben eens meegemaakt dat een jongen nooit iets aan zijn huiswerk deed. Waar het bleef, weet ik niet, maar hij maakte het nooit, en als we de ouders ernaar vroegen, begrepen ze niet wat we bedoelden. Totdat we eindelijk een gesprek met een tolk erbij hadden. Vanaf dat moment gingen de ouders de jongen vragen naar zijn huiswerk en zorgden ze dat hij het maakte. Ik denk echt dat je dit soort problemen veel sneller kunt tackelen als er elke week een vrijwilliger bij het gezin langsgaat. Voor de leerkrachten is het ook heel fijn als er een contactpersoon is die het vertrouwen heeft van het gezin.' ◀

Zo werkt ONSI!

Om een ONSI-project te kunnen starten zijn twee scholen met samen tien nieuwkomersgezinnen in dezelfde gemeente nodig.

Daar worden lokaal tien vrijwilligers bij geworven, die training en begeleiding krijgen van een betaalde coördinator. Deze coördinator wordt opgeleid door Ouderbetrokkenheid-PLUS en Actief Ouderschap. Meestal wordt het project gefinancierd door de gemeente en soms is er steun door fondsen mogelijk. In Den Haag wordt de pilot bijvoorbeeld voor het grootste deel gefinancierd door Stichting Kinderpostzegels. Van de deelnemende scholen wordt inzet en ondersteuning gevraagd.

Meer weten? Kijk op www.ouderbetrokkenheidplus.nl/nieuwkomers of neem contact op met Harriet Marseille via harriet@ouderbetrokkenheidplus.nl.

Harriet Marseille

Foto: Peter Kouwenhoven